

POMNIKI ŁASKI

SOBOTA (PO POŁUDNIU) — 11 października

STUDIUM BIEŻĄCEGO TYGODNIA: Joz 3,1-17; Lb 14,44; Łk 18,18-27; Joz 4,1-24; J 14,26; Hbr 4,8-11.

TEKST PAMIĘCIOWY: „Gdyż Pan, Bóg wasz, wysuszył wody Jordanu przed wami, aż się przepawiliście, podobnie jak Pan, Bóg wasz, uczynił z Morzem Czerwonym, które wysuszył przed nami, aż się przepawiliśmy, aby poznały wszystkie ludy ziemi, że ręka Pana jest mocna, i abyście się bali Pana, Boga waszego, po wszystkie dni” (Joz 4,23-24).

Funkcjonariusz policji dał mu znak, by się zatrzymał. Jan musiał zjechać na pobocze. Policjant poprosił o prawo jazdy i wtedy Jan uświadomił sobie, że zostawił w pracy portfel wraz z prawem jazdy. Wyjaśnił, co się stało, a policjant zapytał go, gdzie pracuje. Jan odpowiedział, że jest wykładowcą akademickim. Wręczając Janowi mandat, policjant powiedział, by nie potraktował go jako kary.

— To jest swego rodzaju czesne — wyjaśnił. — Gdy ludzie chcą się czegoś nauczyć, płacą za to. Pan zapłaci za to, żeby się nauczyć nie zapominać prawa jazdy. Dobrego dnia, panie profesorze!

Jako ludzie mamy skłonność zapominać o tym, czego nie mamy stale przed oczami. Zapominamy oddzwonić do kogoś, odpowiedzieć na otrzymane e-maile, podlać rośliny doniczkowe, wysłać do najbliższych życzenia urodzinowe i tak dalej. Lista tego typu rzeczy jest długa. Jednak zapomnianie o naszych duchowych potrzebach może mieć poważniejsze konsekwencje niż mandat, gdyż dotyczy dosłownie naszego wiecznego przeznaczenia.

Studiując historię przejścia Izraelitów przez Jordan, zadajmy sobie pytanie:

— Czego możemy się nauczyć z ich doświadczeń?

Przeczytaj Joz 3,1-5 oraz Lb 14,41-44. Dlaczego Bóg polecił Izraelitom, by szczególnie przygotowali się na to, co miało nastąpić?

Jest to pierwsza wzmianka o skrzyni przymierza w *Księdze Jozuego*. Do tej pory w opisach zawartych w *Starym Testamencie* skrzynia przymierza występowała zawsze w kontekście świątyni (zob. Wj 40,21), wędrówki Izraelitów spod góry Synaj (zob. Lb 10,33-36) i nieudanej próby podboju Kanaanu (zob. Lb 14,44). Był to najświętszy obiekt w izraelskiej świątyni, a zawierał trzy przedmioty wyrażające szczególną więź Izraelitów z Bogiem: (1) tablice z wypisanymi dziesięcioma przykazaniami, (2) laskę Aarona, najwyższego kapłana, i (3) dzban manny (zob. Wj 16,33 i Hbr 9,4).

Przygotowanie skrzyni przymierza do przejścia przez Jordan miało przypominać Izraelitom, że wkraczali do Kanaanu nie w wybrany przez siebie sposób i w określonym przez siebie czasie. Zajęcie obiecanego kraju miało się zakończyć powodzeniem pod warunkiem przestrzegania ram czasowych wyznaczonych przez Boga. Bóg, który jest opisany jako zasiadający na tronie między cherubami okrywającymi wieko skrzyni przymierza (zob. Wj 25,22 i Lb 7,89), a którego działania są utożsamiane z przemieszczaniem skrzyni przymierza, wkroczył do Kanaanu przed Izraelitami jako ich Wódz w podboju Ziemi Obiecanej.

Hebrajskie słowo przetłumaczone jako *poświęcić się* (zob. Joz 3,5) odnosi się do procesu oczyszczenia podobnego do tego, jaki przechodzili kapłani przed rozpoczęciem służby w świątyni (zob. Wj 28,41; 29,1) oraz jaki przeszedł naród izraelski przed objawieniem Boga na górze Synaj (zob. Wj 19,10.14). Poświęcenie obejmowało odrzucenie grzechu i usunięcie wszelkiej rytualnej nieczystości. Podobny nakaz występuje w Lb 11,18 bezpośrednio przed mającym nastąpić Bożym cudem. Takie przygotowanie było wymagane także od wojowników wyruszających na wojnę (zob. Pwt 23,15). Zanim Bóg mógł walczyć za Izraelitów w bitwie, musieli oni okazać swoją lojalność wobec Niego i zaufanie do Niego jako ich Wodza.

Cud przejścia przez Jordan miał dowieść Izraelitom, że Boża obietnica wypędzenia przed nimi obcych plemion mieszkających w obiecany kraju jest pewna i można jej zaufać. Ten, który potrafił przeprowadzić swój lud suchą stopą przez Jordan, mógł także oddać im w posiadanie Ziemię Obiecaną.

Bóg nie zawsze rozdziela wody Jordanu. Jego interwencje nie zawsze są tak oczywiste. Jak możemy rozwijać duchową gotowość doświadczania i dostrzegania Bożych interwencji dla naszego dobra?

Przeczytaj Joz 3,6-17. Co cudowne przejście przez Jordan mówi nam o naturze Boga, któremu służymy?

Przejście przez Jordan jest opisane w Joz 3,5 hebrajskim słowem *niflaot* (*cuda*), które zazwyczaj odnosi się do wielkich nadprzyrodzonych dokonań Boga świadczących o Jego wyjątkowości (zob. Ps 72,18; 86,10). Później Izraelici rozmyślali o tych dokonaniach i w wyniku tego wysławiali Pana (zob. Ps 9,2), opowiadając o Nim wśród innych narodów (zob. Ps 96,3). Plagi egipskie (zob. Wj 3,20 i Mi 7,15), przejście przez Morze Czerwone, a także Boże prowadzenie na pustyni (zob. Ps 78,12-16) były wspominane jako tego rodzaju cuda.

Autorzy ksiąg biblijnych wiedzieli i świadczyli o tym, że Bóg, który stworzył świat, nigdy nie był ograniczony czy związany przez swoje stworzenie. Dla Niego „nie ma nic niemożliwego [hebr. *zbyt cudownego*]” (Jr 32,17). Jego imię i Jego natura są *dziwne* (zob. Sdz 13,18) czy *cudowne* (BT), tak iż jest On poza wszelkim pojmowaniem.

W przeciwieństwie do narodowych bożków, które nie mogą zbawić (zob. Ps 96,5 i Iz 44,8), Bóg *Biblii* jest Żywym Bogiem, to znaczy aktywnym i żyjącym, a Jego wyznawcy mogą Mu zaufać w oczekiwaniu na Jego interwencję dla ich dobra.

Prorok Zachariasz posłużył się tym samym hebrajskim terminem (pochodzącym od tego samego rdzenia co *niflaot*), opisując wizję przyszłości Izraela po niewoli babilońskiej. Prorok widział, że Jerozolima zostanie odbudowana, starcy będą przesiadywać na ulicach miasta, a chłopcy i dziewczęta bawić się będą bezpiecznie. Najwyraźniej niedowierzającym mieszkańcom żydowskiej stolicy, nadal noszącej ślady zniszczenia, Zachariasz oznajmił: „Tak mówi Pan Zastępów: Jeżeli resztkę ludu wyda się to cudownym w owych dniach, czy i mnie ma się to wydawać cudownym? — mówi Pan Zastępów. Tak mówi Pan Zastępów: Oto Ja wybawię mój lud z ziemi na wschodzie i z ziemi na zachodzie słońca. Sprowadzę ich i zamieszkają w Jerozalemie” (Za 8,6-8).

Przeczytaj Łk 18,18-27. Jak odpowiedź udzielona przez Jezusa Jego uczniom zachęca cię do zaufania Bogu nawet w przypadkach, gdy to, co On obiecuje, wydaje się niemożliwe?

Przeczytaj 4. rozdział Księgi Jozuego. Dlaczego Bóg polecił Izraelitom wznieść pomnik?

Kamienie te miały służyć jako *znak* (hebr. *ot*). To hebrajskie słowo (zob. Joz 4,6) jest często kojarzone ze słowem *cud* i może oznaczać cudowne dokonania Boga (zobacz wczorajszą część lekcji), takie jak plagi egipskie (zob. Wj 7,3 i Pwt 4,34). Może także zawierać symboliczne znaczenie zewnętrznego znaku głębszej rzeczywistości. Na przykład tęcza jest „znakiem przymierza” (Rdz 9,12-13), krew na odrzwiach domów Izraelitów w Egipcie jest także nazwana znakiem (zob. Wj 12,13) i, co najbardziej znaczące, sobota jest znakiem stworzenia i uświęcającej obecności Boga (zob. Wj 31,13.17 i Ez 20,12).

W tym przypadku znak funkcjonuje jako pomnik przypominający następnym pokoleniom cud przejścia przez Jordan. Hebrajskie słowo *zikaron* — *pamiętka* (zob. Joz 4,7) pochodzi od słowa *zakar* (*pamiętać*), które oznacza coś więcej niż bierny akt zapamiętywania przeszłości. Oznacza raczej upamiętnianie — pamiętanie, które pociąga za sobą właściwe działanie (zob. Pwt 5,15; 8,2). Stawianie kamiennych pomników (zob. Rdz 28,18-22) oraz obrzędy rodzące pytania (zob. Wj 12,26-27 i Pwt 6,20-25) były czymś powszechnym w czasach starotestamentowych. Zamiast raz po raz powtarzać cud, Bóg ustanawia pomniki przywołujące pamięć Jego wielkich dokonań i nasuwające trafne odpowiedzi. Dlatego ów znak ma pozostać na swoim miejscu „na wieki” (Joz 4,7), co wskazuje potrzebę trwałego zachowania cudu dokonanego przez Pana w zbiorowej pamięci Jego ludu.

Potencjalna kwestia przyszłych pokoleń jest istotna, gdyż jest sformułowana w osobisty sposób:

— Czym są te kamienie dla ciebie?

Każde nowe pokolenie musi przyswoić sobie i zrozumieć znaczenie tych kamieni dla siebie osobiście. Wiara w Boga dokonującego cudów może być zachowana jedynie dzięki temu, że każde pokolenie odkrywa znaczenie wielkich dokonań Jahwe. Taka wiara stanowi istotną różnicę między życiem opartym na wierności *biblijnej tradycji* a *tradycjonalizmem* — martwą religią pozbawioną pierwotnej wartości i żywotności. Ostatecznie nasza wiara oparta na biblijnym objawieniu musi być naszą osobistą wiarą. Nikt (jak na przykład nasi przodkowie) nie może wierzyć za nas.

Jakie pomniki twojego osobistego doświadczenia z Panem pomagają ci pamiętać o tym, czego On dokonał dla ciebie?

Przeczytaj Joz 4,20-24 w świetle następujących wersetów: Sdz 3,7; 8,34; Ps 78,11; Pwt 8,2.18; Ps 45,18. Dlaczego tak ważne było pamiętanie o wielkich dokonaniach Pana?

Zwróć uwagę na zmianę osoby w Joz 4,23. Wody Jordanu są wspomniane jako rozdzielone przed *wami*, to znaczy przed wszystkimi Izraelitami, którzy przekroczyli Jordan. W przeciwieństwie do tego Morze Czerwone rozstało się przed *nami*, to znaczy tymi, którzy pozostali z ówczesnego pokolenia, które doświadczyło wyjścia z Egiptu. Dwa wydarzenia przeżyte przez dwa różne pokolenia mają podobne znaczenie, dzięki czemu drugie pokolenie na podstawie świadectwa przodków odkryło na nowo znaczenie przejścia przez Jordan dla niego osobiście.

Z reguły postrzegamy zapominanie jako normalną cechę ludzi. Jednak zapominanie w duchowym sensie może prowadzić do poważnych konsekwencji.

Także dzisiaj, jeśli pragniemy jako lud zachować naszą tożsamość o szczególnym powołaniu i szczególnej misji, to musimy pielęgnować okazje do odświeżania indywidualnej i zbiorowej duchowej pamięci, aby zachować żywą świadomość naszego pochodzenia, naszej tożsamości i naszego celu.

Przeczytaj 1 Kor 11,24-25 oraz J 14,26. Dlaczego musimy zawsze pamiętać o tym, czego Chrystus dokonał dla nas? Czym byłaby nasza egzystencja bez Niego?

Ellen G. White wyraźnie rozumiała, że bez ciągłego kierowania się światłem Bożych dokonań w przeszłości i Bożego objawienia z pewnością utracimy motywację do pełnienia naszej misji w przyszłości: „Nie mamy czego się lękać w przyszłości, chyba że zapomnimy drogę, którą Pan nas prowadził, oraz Jego naukę w naszej dotychczasowej historii”⁸.

Choć ważne jest pamiętanie przeszłości i tego, jak Pan działał w twoim życiu, dlaczego musimy mieć więź z Nim każdego dnia i żyć w atmosferze Jego miłości i obecności także dzisiaj?

⁸ Ellen G. White, *Moje życie*, Warszawa 2018, s. 201.

„Przemienił morze w suchy ląd, przez rzekę przeszli suchą nogą. Dlatego radujmy się nim [Bogiem]!” (Ps 66,6).

Zarówno przejście przez Morze Czerwone, jak i przejście przez Jordan są znacznikami nowej ery w historii biblijnej i mają symboliczne znaczenie (zob. Ps 66,6; 114,1-7; 2 Krl 2,6-15). Już w *Starym Testamencie* znajdujemy wersety łączące te dwa wydarzenia i wskazujące na znaczenie wykraczające poza pierwotny ich kontekst. W Ps 66,6 psalmista opisuje odkupieńcze działania Boga w swoim życiu (zob. Ps 66,16-19), nawiązując do historycznych przykładów przejścia przez Morze Czerwone i Jordan.

114. rozdział *Księgi Psalmów* także łączy te dwa wydarzenia. Dzieje się tak nie dlatego, by psalmista nie rozumiał chronologicznej różnicy między nimi, ale dlatego, że mają one podobne teologiczne znaczenie. Tak więc oba wydarzenia są postrzegane jako przyczynek do zmiany sytuacji Izraelitów — najpierw wyjście z niewoli i uzyskanie wolności, a następnie wyjście z nomadycznej bezdomności i objęcie w posiadanie Ziemi Obiecanej. W psalmach tych przykłady dwóch przejść ilustrują zmianę sytuacji psalmisty od ucisku, biedy, bezradności i upokorzenia do bezpieczeństwa, dobrobytu, zbawienia i godności.

Także przemienienie i wniebowstąpienie Eliasza nastąpiło nad Jordanem w kontekście cudu podobnego do opisanego przez Jozuego. Dla Eliasza to przejście oznaczało najbardziej gruntowną zmianę w jego życiu — zabranie do nieba. Dla Elizeusza zmiana także była istotna — ze sługi proroka (zob. 1 Krl 19,21) stał się samym prorokiem wybranego narodu (zob. 2 Krl 2,22).

Przeczytaj Mt 3,16-17 oraz Mk 1,9. Jak autorzy ksiąg *Nowego Testamentu* rozumieeli symboliczne, duchowe znaczenie Jordanu?

Ziemska służba Jezusa jako Przedstawiciela Izraela przebiegała według wzorca zaczerpniętego z dziejów starożytnego Izraela. Otóż Jezus przeszedł doświadczenia związane z Morzem Czerwonym i Jordanem. Został wyprowadzony z Egiptu po tym, jak przeżył wyrok śmierci (zob. Mt 2,14-16), spędził czterdzieści dni na pustyni (zob. Mt 4,2), podobnie jak starożytni Izraelici spędzili na pustyni czterdzieści lat, zaś rozpoczynając swoją publiczną służbę, został ochrzczony w Jordanie (zob. Mt 3,16-17 i Mk 1,9).

Później 3. i 4. rozdział *Listu do Hebrajczyków* uznaje symboliczne znaczenie przejścia przez Jordan i przedstawia wejście do Kanaanu jako zapowiedź *odpocznienia z łaski*, w które chrześcijaństwo wkracza przez wiarę.

DO DALSZEGO STUDIUM

„Studiuuj uważnie doświadczenia Izraelitów w ich wędrówce do Kanaanu. Studiuuj 3. i 4. rozdział *Księgi Jozuego* opisujące przygotowanie do przejścia przez Jordan i wejścia do Ziemi Obiecanej. Musimy szkolić serce i umysł, odświeżać pamięć o lekcjach, których Pan nauczył swój starożytny lud. Wówczas dla nas, podobnie jak dla nich, nauka Jego Słowa będzie zawsze interesująca i będzie wywierała silny wpływ”⁹.

„Nowożytny Izrael jest bardziej zagrożony zapominaniem o Bogu i popadaniem w bałwochwalstwo niż starożytny lud Boży. Wiele bożków jest czczonych nawet przez zdeklarowanych święcicieli soboty. Bóg w szczególny sposób uświadamiał swojemu starożytnemu ludowi potrzebę wystrzegania się bałwochwalstwa, gdyż odchodząc od służenia Żywemu Bogu, ludzie ściągałi na siebie Jego przekleństwo, podczas gdy miłując Go całym sercem, całą duszą i z całej mocy, byli przez Niego obficie błogosławieni i chronieni przed wszelkimi chorobami”¹⁰.

PYTANIA DO DYSKUSJI

1. Podczas wspólnego studium *Pisma Świętego* omówcie cudowne przejście Izraelitów przez Jordan. Jak definiujesz cuda? Dlaczego wydaje się, że Bóg dzisiaj nie dokonuje cudów, tak jak w przeszłości?

2. W jaki praktyczny sposób możecie uniknąć duchowego zapominania, zarówno indywidualnie, jak i zbiorowo jako zbór? Choć ważne jest, byśmy mieli żywą więź z Bogiem i nie opierali naszego chrześcijańskiego doświadczenia wyłącznie na przeszłości, to jednak jak możemy korzystać z tego, co przeżyliśmy dotąd, jako przypomnienia o tym, że Bóg działa dla naszego dobra?

3. Jak sobota może z jednej strony przypominać nam o Bożym działaniu dla naszego dobra, a z drugiej strony dawać nam przedsmak obiecanego odpoczynku w Królestwie Bożym? W jaki sposób sobota wskazuje nie tylko na to, o czym powinniśmy pamiętać, ale także na to, na co możemy mieć nadzieję w przyszłości?

⁹ Ellen G. White, w: *The Seventh-day Adventist Bible Commentary*, t. 2, Hagerstown 1976, s. 994.

¹⁰ Tamże, *Testimonies for the Church*, t. 1, Mountain View–Omaha–Portland 1948, s. 609. Przeczytaj także środkową część rozdziału *Przejście przez Jordan*, w: tamże, *Wybrańcy Boga*, wyd. 2, Warszawa 2018, s. 361.